

13.1.2022

Allergia-, iho- ja astmaliitto on antanut 4.1.2021 lausunnon hallituksen esitykseen perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukentamisesta.

Allergia-, iho- ja astmaliitto pitää hallituksen esitystä lähtökohtaisesti hyvänä. Hoidon tarpeen arvioinnin ja hoitoon pääsyn sujuvoittamisen vahvistaminen on tärkeää. Pitkäaikaissairaus saattaa lievänäkin heikentää toimintakykyä ja vaikuttaa näin negatiivisesti hyvinvointiin. Sairastamisessa ei kuitenkaan aina ole kyse vain hoitoon pääsemisestä. Tämän vuoksi on tärkeää, että Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman hyvät tavoitteet mm. sosiaali- ja terveydenhuollon vahvemmassa integraatiosta saadaan toimimaan käytännössä esimerkiksi riittävän henkilöstöresurssoinnin avulla. Lisäksi hoidon loppuun saattaminen tai hoidon jatkuvuus kaikissa perusterveydenhuollon palveluissa tulee varmistaa hoitoon pääsyn lisäksi. Hoitoon pääsyn priorisointi ei saa estää tai viivästyttää muiden tarvittavien palveluiden toteutumista. Ajallinen määrä hoitoon pääsystä ei saa muodostua hoidon jatkuvuuden ja laadun esteeksi.

Esityksessä rajataan tietyt hoidot ja palvelut seitsemän vuorokauden määräajan ulkopuolelle. Vaikka esityksessä edellytetään, että niiden tarpeen arviointi tulee suhteuttaa mm. potilaan terveydentilaan, on vaarana, että niiden toteutuminen tulee vaihtelevaan alueittain. Mm. kuntoutus- ja mielenterveyspalvelut olisi hyvä nähdä osana kiireetöntä ja ennaltaehkäisevää hoitoa, joihin pääsemisessä olisi sovellettava seitsemän vuorokauden määräaika.

Hyvinvointialue tulee kilpailemaan samoista henkilöstöresursseista yksityisen palvelutuotannon kanssa. Hoidon järjestämisen haasteita voi tulla sellaisilla paikkakunnilla, joissa ei ole yksityisiä terveydenhuollon palveluja tarjolla, tai yksityiset palveluntuottajat eivät ole halukkaita tuottamaan ostopalveluja. Terveydenhuollon erityisosaajia, kuten astmahoitajia, haavahoitajia, diabeteshoitajia ja muita täydentävien koulutuksien saaneita syväosaajia tulisi hyödyntää hoidon tarpeen arvioinnissa.

Olettamus siitä, että lisääntyvä määrä asiakkaista siirtyy digikanaville, helpottaa hoitotakuun toteutumisen onnistumista. Asiakkaan oikeuksien näkökulmasta on

kuitenkin huomioitava, että kaikilla asiakasryhmillä ei ole välineitä ja riittävää osaamista digitaalisten palveluiden käyttämiseen. Tästä ei saa muodostua uutta estettä hoitoon pääsulle. Lisäksi asiakkaan kohtaaminen kasvokkain saattaa tuoda vuorovaikutukseen merkittävää lisäarvoa. Tiettyjen sairauksien kohdalla, esimerkiksi ihosairauksien ja haavojen arvioinnissa, olisi vastaanottokäynnit turvattava, jotta terveydentilaa voidaan luotettavasti arvioida ja tilanteen komplisoituminen voidaan ajoissa tunnistaa.

Hoidon tarpeen arvioinnissa ammattihenkilön tulee osata arvioida laajasti eri ikäisen ja eri taustaisten asiakkaiden tarpeita, mikä vaatii vahvaa osaamista. Lisäksi hoidon tarvetta arvioivien tulee tuntea palvelurakenteet ja palvelusetelien käyttömahdollisuudet laajasti. Tarvittavan osaamisen haltuunotto edellyttää riittävää aikaa kouluttautua. Kannamme huolta siitä, että allergiaa, astmaa ja erilaisia ihosairauksia sairastavien erityistä osaamista vaativa hoito tulee turvattua eli varmistetaan henkilöstön riittävä osaaminen. Henkilöstöä ei ole nykyisellään riittävästi, eikä toimintatapoja ehditä muuttaa riittävästi ajoissa, mikä on suuri haaste. Tämän vuoksi on tärkeää kehittää omahoitajajärjestelmää, millä helpotetaan hoidon ja palveluiden asianmukaista toteutumista.

Lisätietoa

Risto Heikkinen
erityisasiantuntija
045 114 4459